Kilenczedik évfolyam. 210-ik szám. Kolozsvártt, 1879. vasárnap szeptember 14.

A „KELET“ előfizetési dija:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet“ minnennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési dijak.
Hatszor használott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Orpelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Volgler (Vallfisch gasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapesten Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberge A. V. hirdetések felvételi irod. Budapesten Szervitatér 5. sz.

Nyilttéri czikkek
gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Fő tér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESEBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Kolozsvártt, september 13.

(?) Csodálatos időket értünk — nemcsak a vegyészek birják valamely anyag, vagy növény extractumában a nagy tömeg kiválóan lényeges alkotó részeit aránylag kicsiny összegben tömöriteni, hanem mintha már maga a sors vagy történet alkotó ereje is vegyésznek állott volna be, napjaink történetei annyira tömör tartalmassággal folynak, hogy egy év alatt korábbi idők évtizeit éljük át s alig birunk az egyik uj alakulat szemléléséből magunkhoz térni, a midőn már a másik részen ismét kinálkozik egy-egy nevezetes történelmi fejlemény a vizsgálatra s megoldásának feszült érdekkel való várására.

A nagy keleti bonyodalom első pihenőre tértét követte s részint mellette foglalt helyet az angolok ázsiai, majd áfrikai elfoglaltsága, mert az oroszlán szerepét játszani akaró orosz három világrészben szerette elfoglalva látni azt, kitől kiváló mértékben kelle tartania arra nézve, hogy szabad zsákmányolását megröviditheti. Másrészt állandóan hangoztatva lőn a nagy szolgálat, melyet a franczia-német háboru alkalmával Oroszország Hermaniának, mint hátvéd tőn, csak, hogy a viszontszolgálat kötelezettségének élénk tudata ki ne veszszen valahogy a vas-kanczellár szivéből (!) Monarchiánk is hol a hizelgő simogatás, hol a mérges fenyegetőzés tárgya vala e részről, jellemző örömére a mi szeretetreméltó ellenzékünknek s a végén is, minden kül és bel mesterkedések mellett is, San Stefanot követte Berlin, az afghan lázadást a vereség, a fejedelem halála, a hódolás; a zuluk földén a pusztitás és futás; előbb Rumelia, majd Bulgária teljes kiürittetése s az előbb folytonos izgatottság között szemlélt Balkán-félsziget már-már kezdett unalom tárgyává válni, az elposványodást egy-egy görög jegyzék, Battenberg Sándor bevonulása s Aleko pasa fez-e ha rövid időre meggátolá.

De nem kelle soká várakoznunk a változatosságra — ime a holt-időszak még véget sem ért s már ismét izgalmas jelenetek veszik igénybe figyelmünket. Andrássy gróf maig gondolkozás anyagát nyujtó visszalépte; az egykori három császár látogatásnak már csak párosával való ujabb kiadásai; Andrássy és Bismarck, majd Bismarck és Andrássy találkozása; Novi Bazár békés occupatioja, melynek békés voltát már aval tudja egy angol lap magyarázni, hogy monarchiánk és Törökország között ép ugy titkos conventio volna, ez utóbbinak európai, mint ázsiai birtokaira nézve Anglia és Törökország között; rá a német-orosz hirlap-harcz, melyet leghevesebben a két kanczellár sugalmazott lapjai folytatnak s melynek élét, ha mennyire próbálja enyhiteni Vilmos császár és Sándor czár találkozása, épen annyira fokozza Bismarck daczossága, melylyel Manteuffel küldetését, merev tartózkodásával, ellensulyozza is Gortschakoff kacsintgatása, melylyel a franczia dlplomatákat „bizonyos államok“ irányában óvatosságra inti. Ugyanegy időben olvassuk most szélnek bocsátott, majd megczáfolt hirét a két éjszaki kanczellár visszaléptének, Bismarck kegyvesztettségének, Gortschakoff teljes elaggottságának — hegyibe pedig érkezik a rémhir, hogy a meghódolt afghanok fejedelmük védnökének a hatalmas britt oroszlányak képviselőjét és egyéb kiséretét lekonczolták, a gyanitgatások sorában nem csak ez a föltevés foglalván helyet, hogy talán maga a khán is tudója, vagy legalább elnézője vala a nemzetközi jog e legflagransabb s bizonnyal szörnyü vérboszut maga után vonó megsértésének, hanem az is, hogy a szür alatt orosz kéz is szerepelhetett e mészárlásban, — ijesztő perspectivája nyilván igy egyfelől az angol-orosz, másfelől a német-orosz összeütközéseknek, talán a nagy, a rettenetesnek igérkező európai háborunak. Mert látni való, hogy hiában nevezte a német trónörökös a német-orosz conflictus lehetőségét esztelenségnek; hiában történt meg az alexandrowi császár-találkozás, ugyszólván a diplomatia háta megett — a hegy tetején megindult lavina hömpölyög-hömpölyög s a világtörténelem folyamatait a leghatalmasabbaknak csókjai sem tartóztathatják föl. Viszont, ha csakugyan kiviláglik, hogy sok részről szintén szorepelt akár csak az értelmi-bünszerzőség, Angliának lehetetlen csak valamely egyszerü elégtétellel megelégednie, ha nem akarja ázsiai területein minden tekintélyét, prestige-jét elvesziteni, a mi nyilván a keleti kérdésben való helyzetét is beláthatatlan módon és mértékben alterálhatná! . . .

Monarchiánk pedig, ezen közben, csengő zeneszóval nyomul megszálló utjában előre, a török helyőrségek tisztelgése mellett s mig ellenzéki lapjaink „előre látni való“-ként jelzék Andrássy visszaléptét — utólagosan, a miért a portával a conventiót, az „udvari körök“ bosszankodására megköté s igy köté vala meg, addig most, mint jelzők, titkos biztositó egyezségről olvashatunk, (annak idején az volt a bün, hogy miért nem követte monarchiánk Anglia példáját ebben), az előnyomulás baj nélkül történik s már arra is alkalmuk van a nagy auguruknak, hogy a törvényjavaslatokat birálgassák, melyek az occupált tartományok administratiójára vonatkoznak.

Andrássy megy, Hay[illegible] jön, de, azt hisszük, Európa ilyen viszonylatai közt is nyugton bocsáthatni összehasonlitásra monarchiánk és a többi nagy hatalmasság állapotát s nem kell félnünk, hogy az elfogulatlan birálat az itéletet a mienk hátrányára alkossa meg.

Hanem azért egyesült ellenzékünk bizonnyal bölcsebb külügyi politikát csinált volna, mint Andrássy gróf . . .

Parlamenti fegyelem és tekintély.

E czim alatt Neményi Abrustól egy könyvecske jelent meg, a melynek czélja feltárni azon jelenségeket, a melyek a czimben foglalt tárgy körül a világ legelőbbre haladottabb három nemzeténél a legujabb időben felmerültek.

Örömmel fogadunk minden olyan alkotmány bölcseleti munkát, a mely pártszolgálatban álló hirlapokkal és pamphletekkel elárasztott napjainkban komolysággal és elfogulatlansággal tárgyal parlamenti reform kérdéseket, Neményi munkája azonban inkább csak arra alkalmas, hogy a fennebbi irányban, csak megpenditse bizonyos eszmék tárgyalásának szükségét a nélkül, hogy azt maga tenné. Szól az angol, franczia, német parlamenti házrendekről, az agyon beszélésről, a clotüerről, a kissebbség mindenhatóságáról, a franczia és angol országgyülési hirlapi tudósitásokról, végül az európai közérzületről s a parlamentárismusról, mindezt 30 lapon, adomákkal felesztve könnyed és egyszerü modorban, de bizonnyára nem ugy, hogy e nagy fontosságu kérdésekről kielégitő itéletet alkothasson magának az olvasó.

Mindezek felébe pedig a munkácska végén a parlamentárizmus nehány csekélyebb hibái megérintése után azon alig várt következtetésre jut, hogy elérkezik az idő, midőn a parlament a nyilvános tárgyalásokat átengedi a sajtónak, a törvények előkészitését egy államtanácsnak, maga pedig legfölebb a bizottságokban történő előkészületi munkákra s a nyilvános szavazásokra szoritkozik.

Minden esetre elég különös s talán még azt lehetne mondani, figyelemre méltó gondolat.

Igazat adunk a könyvecske irójának, hogy vannak bizonyos parlamenti betegségek, a melyekre nézve alig létezik orvosság s a mi van rosszabb magánál a betegségnél pl. az agyon beszélés s ennek ellenszere a clotuer vagy szájkosár, a mint a németek ezt a legutóbbi időkben elnevezték.

Igaz, hogy parlamentjeinkben körülbelól előre tisztában vagyunk minden tvjavaslat sorsa iránt s a mi a tárgyaláskor következik, koránt sem czélozza, hogy valamelyik pártot kiverje elfoglalt positiojából, hanem csak egyes képviselőknek a nagyközönség elé szánt hazabeszélés. Igaz az is, hogy a hirlapi tudositások rend szerint hamis képét tárják fel az országgyülési tárgyolásoknak s nem csak a pártállás különböző szinezete szerint alakitják e képet, hanem a kikerülhetetlen rövidség kedvéért kivétel nélkül eltorzitják a szónokok beszédét s csak bizonyos magasságra emelkedő vagy nagy befolyással biró egyének részesülhetnek azon szerencsében, hogy beszédeik egész terjedelemben közöltessenek, a melyek még e kedvező esetben sem tehetik a közönségre az országgyülésen elért hatást, hiányozván a keret, a melybe a képviselőházban bizonyára jobbán vagy roszszabbul vette ki magát. Mind ez elég baj, habár az elősoroltoknál sokkal nagyobb, hogy a választóknak azon áriatlannak nevezhető büne következtében, a mely szerint több féle párt-árnyalathoz vonzódnak, a határozott parlamenti többség hiányában sokszor teljesen lehetetlenné van téve a kormányzás és a parlament, a mely az állami egység erejének képviselésére volna hivatva, jó magával tehetetfen. Ez utóbbi fontos parlamenti betegségre nézve szintén hozhatott volna fel Neményi adatokat, de a kérdésnek ezen oldala, ugy látszik, egészen kikerülte figyelmét.

Bármilyenek is legyenek azonban ezen jelenségek vagy kinövések, csak azt bizonyitják, hogy semmi földi jó nem áll fenn gyöngeségek nélkül, hogy e bajok orvoslásáról a lehetőségig gondoskodni kell; de igénytelen véleményünk szerint nem lehet kárhoztató itéletet hozni az egész rendszerre, legkevésbé eszközölhetik pedig a parlamenti formának olyan átalakulását, mint a milyet Neményi jósol neki.

Neményi eltéveszti szeme elől jósolatában, hogy a napi hirlapirodalom teljességgel képtelen mélyebb tudományosságot, terjedelmes tárgyalást, szakemberek közreműködését igénylő olyan kérdések fárgyalására, a melyek habár közelről érdeklik az államot, de szakszerü voltuknál és mélységüknél fogva legkevésbé sem érdeklik a hirlap olvasó közönséget.

Szem elől téveszti Neményi, hogy a hirlap, ha olvasóra és előfizetőre akar számitani, csak olyan kérdéseket és csak olyan alakban tárgyalhat, a melyeket és a hogy olvasó közönsége felfogni és tárgyalni képes. Innen ma már fájdalom, a helyett, hogy a journalistik a komolyságban és tudományosságban gyarapodnék, napról-napra, a közönség izlése szerint mulatságosabb, felületesebb s a hatásra való számitásban, mindenben szerfelett tulzó kezd lenni. Azt mondani, hogy a journálistika tárgyalása volna illetékes helyettesiteni az országgyülés tárgyalásait, semmivel sem jelentene kevesebbet, mint az arra kiválasztott parlamenti tehetségek helyett a nagy közönséggel végeztetni az országgyülési munkát. Ez már csak azért is lehetetlenség, mivel ma már minden csekélyebb kérdés teljes megoldásához egy egész tudományos apparátus szükséges. Ez pedig épp oly unalmas, mint a milyen ismeretlen chinai falu volna az olvasó közönségre nézve. Végül pedig az állam érdekében egyátalán nem volna szabad bizonyos kérdéseknek megvitatását attól tenni függővé, ha valyon valakinek kedve kerekedik-é a nagy közönségből hozzászólani avagy nem?

Mindezektől eltekintve azonban az a harmincz lap, melyet Neményi közre bocsátott, elég érdekes kis olvasmány; hasonló azon szelidebb jellemü politikai vezérczikkhez, a melyek, mivel irójuk széles olvasottsággal bir, elég mulatságosak, de csak azért irattak meg, hogy valamely határozott czél nélkül valami irva legyen.

J.

A kolozsvári m. k. tudomány-egyetem
ujonnan választott Rectora

Dr Brassai Sámuel

székfoglaló beszéde

f. hó 11-én tartott megnyitási ünnepélyen.

Tisztelt gyülés!

Kolozsmegyének egykori főispányi administratora, a ki — jegyezzük meg — a hivatalt azon válságos időszakban vállalta el, midőn Erdélynek hazafi érzelmü főispányai, nem lévén más módjok a bécsi kormány törvénytelen rendeleteinek ellenszegülni, tömegesen lemondottak, a következő szavakkal kezdé meg békösöntő dictioját: „T. n. vármegye! Én ebbe az izébe béizéltem“ (azaz: ebbe a székbe béültem); „de engemet a t. n. izé, azért meg ne itéljen“ (el ne itéljen), sat. Én is hát kérem a tisztelt tanári testületet, ne itéljen el engemet, hogy aggott koromat nem tekintve, elfoglaltam ezt az igen tisztes helyet, mely nem „Otium cum dignitate“-val, hanem „dignitas sine otio et emolumento“-val kinálkozik.

A ‚KELET‘ TÁRCZÁJA.

A HERCZEGNŐ HAZATÉRÉSE.

REGÉNY.

Irta:

VINCENT JAKAB.

Második rész.

II.

(Folytatás.)

Atyámnak adott szavam arra kötelezett, hogy kikerüljem a nyilt feleletet:

— Hisz tudod, hogy nem szabad őt elfogadnunk házunknál, felelém nevetve, hogy elrejtsem zavaromat.

Hanem egészen más valami nyugtalanitott most engem, mint e semmiség; aggódtam a felett, mit Alytól hallottam. Kérdeztem Hosnah-t mit tud róla.

— Bah! szólt vállvonitva, heves fejü bolondok azok! Ne nyugtalankodj Mahomed miatt, e perczben már hatalmában vannak s ha működni hagyja őket, esak azért teszi, hogy kellő időben tehessen kezet réájok s véget vessen az egésznek.

Bele egyeztem, hogy Chaubrahba kocsizzak nénémmel. Midőn visszatértünk kirándulásunkból, egy szakasz felfegyverkezett katonaság jött velünk szembe, az emberek porral fedve, messzi gyaloglásból látszottak hazatérni.

Hosnah bizonyos örvendező kiváncsisággal emelte föl kissé a redőnyt, hogy kitekintsen reájuk.

— Holnap újságot fogunk hallani, szólt.

Meglepetve s talán az előérzet által is izgatva kérdezősködtem Hosnáhtól.

— Pszt! felelt halkan, e titok téged is érdekel . . . Mahomed alkalmasint ma éjjel végezni fog elleneivel, kik elég őrültek, hogy neki is vesztére törjenek.

Borzasztó rettegések közt tértem haza Chinnillah-ba. Ez országban, hol sem törvény, sem rend nem uralkodik, hol egyetlen kiadott parancs elég, valamely sötét tett kivitelére, élete van koczkán. Szabad-e véghez menni engednem e gonosztettet, melynek egész vétke reám nehézkednék? Most már többé nem oktalanságról, sem merészségről van szó. . . Kötelességet kelle betöltenem, mely alól kivonni magamat gyávaság lenne. . .

Beszélnem kelle Hassan-nal, neki bevallani, hogy én vagyok akaratlan okozója azon borzasztó veszélynek, mely feje felett lebeg e perczben, szemére kell vetnem neki őrült vakságát, szükség esetén, parancsolni neki, hogy fusson, meneküljön; ha nem akar: könyörögni neki, hogy tegye meg lelkem nyugalmáért. Mindent felvéve, nem lehettem-e biztos arról, hogy tiszteletttel lesz irányomban? Ő, ki oly alázatos, oly önmegadó, el fogná tudni hallgatni előttem azon imádatot, melyet bizonynyal csak azért árult el, mert bizonyos volt felőle, hogy soha sem lát többé az életben. Mit félhettem volna attól. ki önmegadásában oly nagy, oly erős tud lenni? Rangom különben is, nem helyez-e felyül minden alyas gyanun? S végre nem annyi-é, mintha már neje lennék Mohamednek? . . . Oly fennköltszellemü férfi, mint ő, nem fogja félre magyarázni egy oly viszony szentségét, melyre nézve minden idegen érzelem sértésnek tekinthető. Nem volt tehát miért áltatnom gyengeségemet e kételyekkel, melyek gyávaságát szivem mélyében ugy is elismertem. S különben nem ugy látszott-é, egy végzetes véletlen következtében, mintha minden akadály magától háritódnék el, mintegy vissza tartandó habozásomat s legyőzendő félénkségemet? A Zurah háza nem biztos módot nyujtott-e a találkozásra? Mi rossz legyen abban, látni ott őt, e két hü család jelenlétében, kiknek iránt am való ragaszkodásában, oly teljesleg megbizhatom? . . . Aztán, Nazly hallgatagsága felől is biztos levén, lefátyolozottan, valamelyik rabnő, habaráh“-ját véve magamra, minő valószinüség van abban, hogy maga Zurah is felismerjen, s ne inkább nővére valamelyik barátnőjét gyanitsa, bennem? De még is, még küzdenem kellett, mig el tudtam határozni magam e lépésre . . . De hát élhetnék-e e gondalattal, hogy élte talán az én kezeim közt volt? — Minden óra eltelése nevelhetné az őt környező veszélyt, és én még mindig haboztam, isten tudja minő gyermekes ijedelmek miatt . . . Tovább már nem tudtam kiállani, beszólitottam Nazly-t.

Hiven vagy-é? kérdém tőle.

— Kedves urnőm, egész a halálig — felelt Nazly.

— Nó akkor segitned kell nekem, hogy mentsünk meg egy szerencsétlen embert, kit az éjjel meg akarnak ölni, s kinek vesztét én okoztam.

Ezzel felfedeztem előtte tervemet. Megrémült, s hevesen ellene mondott szándékomnak. — De látva kétségbeesésemet, s hogy kész vagyok bármily őrült tettre, engedett végre.

Az idő rövid volt, sietni kellett. Átadtam neki a pár sorból álló levelet, melyet Zuráhnak el kelle vinni, ép oly kevéssé tudva, mint a másik két alkalommal, hogy ki küldi.

Ezt irtam:

„E nő elvezeti oda, hol várok önre.“

Egy jázmin virág szolgált ezuttal is aláirásul.

(Folytatása köv.)

ELŐKÉPEK.

IV.

BELFAGOR.

Macchiavelli Miklóstól.

1469—1527.

(Folytatás)

Alig neszelték azonban menekülését meg, nagy háborgás támadt a hitelezők között, a felsőséghez fordultak s nem csak törvény-szolgákat inditottak nyomába, hanem maguk is valamenynyien üldözésére indultak, ugy hogy Roderigo egy mértföldre sem lehetett a várostól, mikor ez a veszély már tornyosulni kezdett feje fölött. Belátva, tehát, szorult helyzetét, elhatározta, hogy — rejtettebb menekülése kedveért — letér az országutról s oldalt a földeken át halad, a hova épen szerencséje vinni fogja. Ennek neki is fogott, de csak hamar látta, hogy a szántókat átszelő sok barázda annyira hátráltatja, hogy lovon tovább nem mehet. Gyalog folytatá tehát utját, lovát szabadjára hagyván, maga pedig szökdelvén egyik göröngyről a másikra, keresztül szántókon, szőlőkön, nádasokon, mig Peretola közelében a Giovanni Matteo del Bricca házához ért, a ki a Giovanni del Bene haszonbérlője vala. Épen akkor bukkant Giovanni Matteora, mikor ez takarmányt vitt marháinak, védelmébe ajánlta magát, felfogadva, hogy — ha megmenti üldözőitől, a kik tömlöczbe akarják vetni, hogy ott nyomorultul elpusztuljon — gazdaggá teszi s ez iránt még elvalásuk előtt kellő kezességet is nyujt neki; mit, ha nem tenne: beleegyezik még abba is, hogy akár ellenségeinek is kiszolgáltassa. Giovanni Matteo bár csak közönséges földmives, de azért vállalkozó férfiu vala s ugy gondolkozván, hogy kárát nem láthatja, ha a menekülőt megszabaditja, hajlott kérésére. Belerejté magát a szemétdombba, a háza előtt, befődé nád-törekkel s más hulladékkal, melyet tüzgyujtónak gyűjtött vala csomóra.

Alig, hogy Roderigo el vala rejtve, már üldözői is megérkeztek s fenyegetésekkel igyekeztek Giovanni Matteot megrémiteni, de azt sem birták belőle kivenni, hogy látta őt. Tovább mentek tehát, s két napi hasztalan keresés után fáradtan ismét Florenczbe érkeztek. Mihelytt pedig a zaj lecsöndesedett, Giovanni Matteo elővoná Roderigot rejtekéből s emlékezteté tett igéretére. Roderigo pedig igy szólt: „Kedves komám, nagy hálára köteleztél, de nem is nyugszom, mig adósságomat teljesen le nem rovom. És, hogy elhidd, hogy ezt meg is tudom tenni, halld tehát, hogy ki vagyok.“

Erre aztán előadta neki személyi viszonyait s azokat a feltételeket, a melyek alatt a pokolból e földre jött s itt megházasodott. Közölte vele, továbbá, azokat az utakat és módokat, a melyeken gazdaggá fogja tenni és oly képen, hogy mihelytt Giovanni Matteo valamely asszony személyről azt hallja, hogy meg van boszorkányozva, bizton elhiheti, hogy ő maga bujt belé és hogy előbb meg sem szabadul, mig Giovanni hozzá nem járul, hogy kikergesse belőle; igy aztán módjában lesz, hogy az asszony személy atyjafiaival jól megfizettesse magát. S a mint Roderigo igy kimagyarázta volna magát s e dolgot, egyszeriben láthatatlanná lett.

Alig lett, azonban, ezen kezdve egy-két nappal öregebb az ország, mikor Florenczben hire futamodott, hogy Mess. Ambrogio Amedei egyik

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

„Homo sum, humani nil a me alienum puto“: e vala néhai édes apám választott mondása. Én is azt vallom, bárha kiszélesitett értelemben. Az ember t. i. gyarló s én is az emberiség minden gyarlóságaiban osztoztam és osztozom. „Optimus ille est qui minimis urgetur“, Horatiusként. Nincs itt és most helye se vallomásoknak, se mentegetéseknek; annyit azonban lelkiismeretesen elmondhatok, hogy tréfálni tréfáltam olykor, — történt hogy nem értették meg s aztán torkomra forrott, — de hazudni soha se hazudtam. Kérem hát higyék el, hogy mikor a választásomra irányzott mozgalmak fülembe értek, a hir meglepett. Kellemesen ugyan, de még is csak meglepett és annyival őszintébben és melegebben nyilvánithatom és mondom ki ezennel köszönetemet a t. t. testületnek az iránt am tanusitott bizodalomért.

Imigy teljesitvén első és kedves kötelességemet, még csak egy kis egotismusra kérek engedelmet s ezt felhasználva legott a tárgyiasság terére lépek. Én t. t. t. a hét halálos bűn legfőbbjének a kevélységet tartom. Ez is ugyan a „humanum“-ok közzé tartozik, minélfogva nem állithatom, hogy olykor magam is némi sugallatát ne tapasztaltam volna. De bizonyosokká tehetem usádtokat a felől, hogy minden ilyes — egyébaránt ritkán sejtett sugallatra legott „Vade retro Satanas!“-t kiáltottam gondolatban s azzal nem csak megelőztem netalán tettes foganatát, hanem merőben el is fojtottam csirájában a kevélység önkéntelen keletkező érzületét. Ezt tudva és állitva bizton reménylem, hogy nem magyarázza roszra a t. t. t. és nem tulajdonitja hiuság, nagyralátás vagy önhittség indulatainak, midőn kijelentem, hogy én az egyetemi tanár teendőiről szándékszom néhány szót szólani. Annyival kevésbé vehetik pedig rosz neven, minthogy nem arról akarok beszélni mi a kötelessége egy egyetemi tanárnak; mert hiszem azt a t. t. testületnek mindenik tagja fejenkint szintoly jól tudja, sőt jobban is tudhatja mint magam. Tehát, ismétlem, nem arról fogok értekezni, hogy *mi*? hanem hogy *mi* nem teendője az egyetemi tanárnak és *mit* nem lehet jogosan követelni avagy csak méltányosan várni is tőle?

Ilyes követelések léte, nyilvánulása, sőt sürgetése nem puszta feltevés, nem pessimistai gyanitás t. gy.! Forgalomba inditott eszmék azok a mivelt világban: nem csak rebesgetik, hanem kiabálják is őket úton útfélen; ugy hogy hallatlanná már nem tehotjük, főképp mi, a kiknek bőre körül jár a dolog.

Még pedig kétképp: előnyösen és hátrányosan.

Lehetnek ugyanis — nem mondom hogy vannak — oly követelmények, melyeknek számbavétele a tanárnak, mint ilyennek netalán hasznos volna, tekintélyét, befolyását öregbithetné. Ezekkel, értekezésem nemleges természeténél fogva, semmi közöm.

De vannak mások, melyeket véleményem szerint nem csak nem kell számbavennünk, de szükséges tiltakoznunk erélyesen ellenök. Ilyen jelesen a mi mai főtárgyam és a melyet bizonyságaul hogy valóban létez és egyszersmind hű ismertetése végett, ioézetekben állitok elé.

A m. t. akadémiában 1870-ben olvasott értekezésében a székfoglaló szerző alapul veszi egy angol tudósnak következő állitmányait: „A felsőbb értelmű fejlődésnek főfeltételei: először, *hogy a szellemben sokkal inkább fejlesztessék a hajlam újnak teremtésére, mint a meglevőnek elsajátitására: másodszor, hogy az oly szelemnek, mely fejlődni akar, nem szabad más eszmékben megállapodni, mint csupán olyanokban, melyek folytonos új cselekvésre vezetik.*“

Nem elegyedem az állitmányok kritikájába, később ugy is visszatérek némely pontjai elemzésére. Csak három megjegyzésem van ezúttal hozzá. Először: hogy az „értelem felsőbb fejlődésének csak egy criteriuma van bennök kirekesztőleg felállitva, u. m. az *ujdonság*! Minélfogva az idézett elvek inkább illenek egy divatlap reclamjába, sem mint egy „az értelmi fejlődés feltételei“ czimű értekezésbe. Másodszor, hogy az első állitmány különösen csak azt a régi igazságot tartja, hogy a tanitásban nem tömni és magoltatni, hanem a heuristicai módszert követni tanácsos. Harmadszor, hogy ama második állitmányt sokkal határozottabban, értelmesebben és nyomosabban fejezte ki Lessing ime szavaiban: „Nem az az igazság, melynek birtokában van vagy véli lenni magát az ember; hanem az őszinte törekvés, melylyel azt kipuhatolni iparkodott, teszi az ember értékét.*)

Akárhogy legyen, az akadémiai székfoglaló tudós a közlött előzményekre a következő követelményt alapitja és épiti: „Ha az itt mondottak helyességét belátjuk, igen könnyű lesz azon czél, melyre az egyetemi tanitásnak irányozva kell lenni, hogy kultur hivatásának a szó mai értelmében megfeleljen. E *czél nem egyéb, mint a fenntebbi értelemben vett tudás terjesztése.*“

Nos, ha visszatekintünk a „mondottakra“, mi az az egyetlen egy eszme, mely eléáll biztositni a cultura jövendőjét, a mi czélul és eszközül egyszersmind szolgáljon? Semmi egyéb, mint az *újdonság*! E szerint az egyetlen követelmény az egyetemi tanár irányában az, hogy *újat* tanitson és hogy tehessa, *újat* nyomozzon. Ez az értelmi világot megváltó nagy eszme, melyet Angliában saját műszóval: *Research* jelölnek s a mely maholnap, éppen mint a *Strike*, európai szóvá fog válni. Annyival inkább, mert egész pontossággal megfelelő szó más nyelven aligha van. Mindjárt fel is használom a második idézet forditmányában.

A „Tudomány havi Naplója“**) egyik újabb füzetében t. i. a Melbourne-i egyetem programmja ilyen megjegyzéssel van megemlitve: „A Melbourne-i egyetemről szóló tudósitás nem vet világot arra a mindenek feletti fontosságú kérdésre, hogy tettes (actualis) research-ra készit-é tanulókat, vagy csak megvizsgált egyéneket bocsát ki kebléből.***)

Ez a megjegyzés kiegésziti a szóban forgó követelmény fogalomkörét, maly szerint az egyetemi tanár ne csak maga legyen a „research“ embere, hanem tanitványait is „dressirozza“, (akár „trainirozza“) olyakká.

Idegen eszméknek kéntelen valék idegen neveket adni. Hogy azonban az ezutániakban a macaronismust lehetőleg kikerüljem, egy magyar kifejezéssel élek, mely jókorán megközeliti ama fogalomkört, t. i. ezzel: a tudomány fejlődése és fejlesztése vagy is tovább vitele.

A kérdés hát az: reáparancsolhatja-é a közvélemény vagy magukat feltolt képviselői az egyetemi tanárra azt, hogy a tudomány odébb vitelét tartsa legfőbb, sőt egyedüli kötelességének?

A kérdésre igenlő feleletet ád az idézett székfoglaló, melynek felolvasásán magam is jelen voltam s tartalmán egészben és némely részleteiben megbotránkozva már akkor feltettem magamban, hogy adandó alkalommal ellenvéleményemet fogom nyilvánitani. Az alkalom mind e mai napig nem mutatkozott, s őszintén megvallom, hogy választásom nem sikerülése nem azért bántott — ha bántott — volna, mintha az iránt am való bizodalom hiányát követztetem vala, hisz az egykori spártai polgárt is megnyugtatta az a gondolat, hogy 40, nálánál érdemesebb tagja van a gerusiának, hanem csak azért, hogy szándékom végrehajtására nem egyhamar nyilik oly kedvező alkalom mint a mostani.

Állitása fő érvét egy „nagy nevű német tudós“-tól kölcsönözi értekező, „ki egy tudós akadémiának elnöke s egyszersmind egyetemi tanár“, ki szerint „az akadémiák magukat tulélt intézetek, mert mai nap a tudomány fejlesztése nem testületi, hanem lényegileg egyéni működés eredménye és a mi hasznost és életre valót még létre hoztak, azt leginkább azon tagjaiknak köszönhetni, kik egyszersmind tanárok“. És tovább: „A hirneves német tudós az akadémiák abbeli jelentőségére is keveset tart, hogy egyes tudósok dolgozatait közzé teszik. A sok specialis folyóirat ugyanis gyorsabban közölheti az értekezéseket s olvasó közönsége nagyobb, mint az akadémiák irataié.

Ezekre el lehet a német néppel mondani, hogy „türelmes a papir“ s csak azt nem tudni, mit tür bajosabban: az érvelés állitmányát-é vagy bizonyitékait. Hogy az akadémiák decrepitus intézetek volnának, tényileg, átalában szólva valótlan s elméleti következtetésnek is csak ugy állhatna, ha helyesen jellemezte volna őket a hirneves tudós, mit nem tett. Mert az akadémia se nem kalákában dolgozó tudós-csoport, sem a tudomány haladása felett deliberaló testület és mind a „hirneves tudós“, mind pedig a székfoglaló akadémita nagyon elakadnának, ha felszólitnák, hogy nevezzenek meg csakis egy természeti törvényt, melyet bármely tudományos egylet közös munkával szerkesztett, vagy a mely parlamentaris úton keletkezett volna! Az akadémia tagja éppen ugy, külön és a maga kezére dolgozik, mint a nem akademita és, ha az akadémiák évkönyveiben olvasható értekezések között több volna is tanártól, mint más foglalkozásu tudóstól, az igen természetes következése annak, hogy a tanárnak inkább keze ügyiben van a tudomány, mint másnak és én versenyzek a bőlcseségben a h. német tudóssal, midőn azt mondom, hogy a pipások közt legtöbb van kovács, a ki szenet tesz a pipájábat Azt az injuriosus megkülönböztetést pedig, mintha a tanárok akadémiai dolgozatai ritka kivétellel hasznosabbak és életrevalóbbak volnának, mint a nem tanárokéi, elég lesz egyszerűen rágalomnak nyilvánitani.

De nem is értekezéseket publicáló intézetek az akadémiák és a mennyiben ezt is teszik, az actáikban kiadott értekezéseknek az a nagy előnyök van, hogy tárgyaik fontosságához és kidolgozásuk érdeméhez mért vitatásokon szűrődnek keresztül és igy több figyelmet igényelnek, sőt nagyobb tekintélynek is örvendenek, mint a szaklapokba kritika nélkül bégyurt dolgozatok, melyek hát amazokat se elavultaká, sem jelentéktelenné nem teszik. Ebben a tekintetben egyébaránt az akadémiákon kivül álló szaktudományos társulatok, milyenek a Linnean Seciety, Zoological Society és számos mások Európában, Ázsiában, Amerikában versenyeznek az ugyszólva állami tudós testületekkel.

De ezekről bölcsen hallgat a „hirneves német tudós.“

Nincs hát az egész érvelésben elégséges ok, avagy csak plausibilis ürügy is felhozva arra, hogy a tudomány fejlesztése kötelessége alól az akadémiákat felmentsék és teljesitését az egyetemi tanárra róják. És én nem tudom mi igéző lehetett benne, hogy akadémiánk akkor jelenlevő tagjai az intézetöket kisebbitő eléadást nem csak megindulás nélkül hallgatták, hanem tetszésök nyilvánitásával is fogadták! Mind a mellett még döntetlen hát az a kérdés, hogy kötelessége-e a nevezett felek akármelyikének a „research“ vagyis a tudomány fejlesztése?

Hogy bármely kérdésre helyesen, talán döntőleg is felelhessünk, mindenekelőtt tisztába kell jőnünk a kérdés tárgyával, tehát itt azzal, hogy mi az a tudomány fejlesztése, előbb vitele, szóval a research?

„Hisz azt minden ember tudja“, gondolják usádtok; „mire nagy teneket keritni a dolognak?“

Engedjék, hogy mondjak el egy eseményt, melyből sejthetjük, hogy azt bizony nem, éppen minden ember tudja s olykor éppen az nem a kinek tudnia kellene. Nem is csodálkozhatni rajta t. t. t. mert azok a köz kézen forgó s annálfogva ismereteseknek vélt fogalmak a legdusabb, csaknem kifogyhatatlan tartalmuak. Minden alkalmazás, más, más eszmékkel való kapcsolat, más, más, gyakran uj, az az addig észre nem vett jegyeket, jellemvonásokat tüntet fel bennök és rajtok. És minthogy a gondolkozó emberek körülményei és viszonyai sokfélék, szintúgy különböznek ők a fogalmak combinatióiban, tehát a kitüntetett jellemvonások csoportjai is különbözők lesznek. Eleinte e csoportok valamelyike teszi Pálnál vagy Péternél az illető fogalom tartalmát, ugy hogy alig van két — kivált gondolkodó ember, a kinek azon nevű fogalmai teljesen összevágnának. De la Mothe le Vayer azt mondja, hogy jó is igy, mert különben kiállhatatlanul unalmas lenne az élet. „Ez a küzdelem; tehát ez az élet“,*) azt állitja egy más iró.

A következtetéseket könnyű kivonni és már most lássuk az eseményt, melyet a Kolozsvárt ez idén nyomatott „Calendarium diplomaticum“ előszavában olvasunk: „Felajánlottam a müvet a magyar történelmi társulatnak 1868-ban oly feltétellel, hogy nyomassa ki sat. Ajánlatom szives fogadásban részesült s a költség előteremtésére aláirást nyitott a társulat, a mely helyt Kolozsvárt rögtön oly szép eredményt mutatott, hogy... határozatba ment, hogy a mű . . . jelenjen meg. A társulat . . . pesti ülése nem nyugodott meg a kolozsvári gyülés határozatában. A kéziratot felkérette . . . kiadta birálatra és a birálat oda nyilatkozván, hogy a mű elavult s ennél fogva a tudomány mai szinvonalától elmaradt, abban állapodott meg, hogy nem adja ki; és hogy a m. t. akadémia 1870-re egy kortani mű megirására jutalmat tűzött ki.“

Igy a tudósitás, melyből kiviláglik, hogy az a bizonyos biráló nem tudta, mi a tudomány fejlődése, mert különben nem állitotta volna, hogy egy „calendarium diplomaticum“, t. i. az oklevelek saját nyelvű keltjeit a szokottakra átszámitni tanitó utasitás és az ezekneknek alapjául szolgáló chronologiai bévezetés „*elavultak*“! Biráló nem tudta, hogy az akadémiától dijazandó új munka teljességére, szabatosságára, érthetőségére nézve lehetend jobb vagy rosszabb az *Ideler*, Chrondogiájánál (18 . . .) de a tudomány benne se ujabb se fejlettebb nem lesz — mert nem lehet; mint az *Ideler* könyvében, és másfelől, emezzel tökélyesen egy szinvonalon áll, mint tudomány egy hajszállal sincs lavulva a Petavius Doctrina temporumja. És nem csak maga nem tudta, hanem a történelmi társulatot is belé birta hálózni tudatlanságába.

Ez az esemény, azon kivül, hogy kitűzött állitásomat megbizonyitja, még arra is tanitott engemet, hogy vegyem figyelembe az idevágó tekintettel is a tudományok különböző ágait s az oktatásnak hasznát véve arra a meggyőződésre jutottam, hogy valamint a természet művei részint megállapodottak, részint fejlődők: a tudományokat is két osztályba sorozhatni, u. m. a jegeczesedettekébe és az élőkébe. Mindenesetre az átmenetek — még soha ki nem magyarázott — nagy törvénye engedelmével.

Ez a tanulmány, — csak részemről az, mert hiszem, hogy usádtoknak nem mondtam ujságot vele, megkönnyebbíti, bárha szaporitja is, teendőimet és rövidebbre hagyja vonnom a „tudomány fejlése,“ illetőleg „fejlesztése“ értelmezését.

Fejlődik, véleményem szerint, a tudomány, midőn benne uj tények — vagy merőben ujak vagy addig elé számba nem vettek jelentkeznek s a belőlük vont következmények azon tudomány már nyert igazságait vagy megerősitik, vagy módositják, vagy fel is forgatják: szóval midőn új igazságok keletkeznek s ezek a meglevőkkel rendszeres kapcsolatban sorakoznak. És az, a ki e jelenségek akármelyikét eléállitja avagy csak segiti, az előbb viszi a tudományt.

Nem gondolom, hogy lényeges vonást kihagytam volna a fogalom jegyeiből; minden esetre eleget vettem fel, a mi ingatlan támaszul szolgáljon a következőknek. Most tehát egyenkint veszem a tudományágat, mégpedig, hogy kar rangi susceptilitást ne sértsek oly sorban, a mint „tanrendünkben“ vannak nyomtatva.

I. Nálunk theologiai kar nincsen. Azonban szabadjon egy megjegyzést tenni arról a mi a főtudomány lenne abban, u. m. a dogmatica theologiáról... „Ugy de hát tudomány-é a Dogma“? kérdik némelyek. A hogy veszi az ember; felelem. Ha csak azt tartjuk tudománynak a mi vagy deductiv, ugy persze a Dogmától, mely sem egyik, sem másik, meg kell vonnunk azt a czimet; de lám, t. r. t. ilyes captiosus feltételekkel aztán nem egy elismert „tudománynak lehetne a nyakára hagni. Azért függőben hagyván a kérdést, csak annyit mondok, hogy, ha tudomány, a legmerőbben krystállizáltak egyike, melynek a kereszténység két legnépesebb egyházában a traditio, a többiekben a confessio vagy katechismus a menstruuma, melyből jegeczedett. Protestans egyetemeken megkisértették a merő testet egy vagy más eljárással életre galvanizálni s haladó vagy fejlődő tudománnyá — a szó helyes értelmében — *képezni*, de abból bizony nem plánta, hanem csak dendrita lett, vagy pedig oly állapot, mint egy volt quarczjegeczé, miután bizonyos savanyok behatása alatt kocsonyává vált. Igen is, az a liberalis vagy rationalis dogmatica theologia a valódi s az ugynevezett naturalis theologia közt le beg talaj és függő láncz nélkül szabadon az űrben.

(Folytatása köv.)

A helvét convent határozata.

A ref. conventnek a miniszteri pontozatok tárgyában hozott határozata következőleg szól:

Az egyetemes convent püspökeinknek és főgondnokainknak az áliam főfelügyeleti jogának gyakorlása ügyében a kormány által közlött pontozatok tárgyában, a miniszteri értekezleten követett eljárását elismeréssel és helyeselve veszi tudomásul.

A legutóbbi években fájdalommal kellett tapasztalnunk az államkormány részéről, ugy egyházi, mint iskolai ügyekben, az állami főfelügyelet gyakorlásának czime alatt tett több oly intézkedést, a mely nemcsak eltért az 1790—91. XXVI. t.-czikkben ő felsége számára fentartott főfelügyeletnek, ugyanezen törvényen alapuló királyi rendeletekben megszabott módjától, de törvényekben biztositott önkormányzatunkat is érzékenyen sértette. A miniszteri pontozatokban és az államkormánynak ezekben nyilvánult czélzatában aggodalommal ismerhetjük föl, hogy itt nem csupán egyes esetekre vonatkozott magukban álló intézkedésekkel, hanem egy állandó és szabadságunkra végzetes, s egyszersmind oly iránynyal állunk szemközt, a mely, ha érvényesülhetne, lényegesen megváltoztatná a hazai törvényhozásnak is ezen ügyekre nézve az 1790—91-iki törvényekben kijelölt s azóta gyakorlatba is vett irányát.

Eltekintvé a pontozatok egyes szakaszaiban tervezett sérelmes intézkedésektől: már maga és főleg azon szándék fenyegeti veszélylyel önkormányzatunkat, hogy a kormány mellőzve a coordinatio litterariae institutionis-nak az 1790—91. XXVI. t. czikk értelmében megalkotását, a törvényhozástól kizárólag a felügyeletnek részletes intézkedéseket igénylő gyakorlására kérne felhatalmazást, melyet ha megnyerne, irányunkban nemcsak hogy esetleg önkényes eljárásokra nyujtatnék mód, de a dolog természeténél fogva tényleg és legalább indirecte rendelkezési jogot gyakorolna oly ügyekben, melyekre önkormányzatunk értelmében a kormány csupán felvigyázhat az állami érdekek védelme szempontjából. Mindezeknek előreláthatólag azon káros következése is lenne, hogy számos összeütközésekre vezetne egyházunk és azon magyar állam kormánya között, melynek mi hű polgárai vagyunk, de culturális intézeteinkben is nagy nemzeti érdeket szolgálunk saját erőnkből

Igaz ugyan, hogy jelenleg nin hivatalos tudomásunk arról, hogy ezen miniszteri pontozatok törvényjavaslatképen az országgyülés elé terjesztetnének, azonban a tapasztalt kisérlet után jogosult azon aggodalom, hogy habár tán változott tartalommal és változott külalakben, ismét igyekeznek érvényesiteni ugyanezen veszélyes irányt.

Ezeknél fogva a magyarországi reformált egyház öt kerületének ez ügyben meghatalmazott ezen egyetemes conventje megbizza és felhatalmazza egyházunk összes püspökeit és főgondnokait, hogy egy bizottsággá alakuljanak s törvényes igazainkat fenyegető törekvések ellenében továbbra is éber figyelemmel őrködve egyházunk önkormányzati szabadságának, jogainak és érdekeinek védelmére bármikor és bárhol, ugy a törvényhozás tényezőinél, mint a kormánynál is minden szükségus lépést megtegyenek. Ugyan e czélre a mikor szükségesnek látják, azonnal hivják egybe az egyetemes konventet, vagy az egyházkerületi gyülések tartását eszközöljék, megállapodásaikat a testvér ágostai egyház e czélra megbizottaival is tudatva, igyekeznenek őket csatlakozásra megnyerni.

Végre szabadságunk egyik biztositékául törekedjék e bizottság kiészközölni, hogy a vallásfelekezeteknek az 1848. XX. t.-czikkben kimondott jogegyenlősége és viszonyossága elvalahára egészben megvalósittassék.

Lapszemle.

Az „*Ellenőr*“ irja — nem csalódtunk, midőn feltettük az ev. ágostai egyház egyetemes conventjéről, hogy az állami főfelügyelet kérdését mérsékelettel és méltóssggal fogja tárgyalni. A végeredmény ugyan szintén *tiltakozás* a „jogsértő kormánytörekvések“ ellen, a mint hogy az előzmények után mást várni sem lehetett, de legalább e tiltakozás nem viseli a szenvedély tulságának bélyegét, nem absolut ellenkezés, sőt a mennyiben az elejtett középiskolai törvényjavaslat felvételére, s a rendezés, szervezés természetes menetére utal, elevenitő momentumnak sincs hijában. Sohasem kételkednünk azon, hogy a protestánsok minden áldozatra készek, hogy culturalis intézeteiket a kor megaslatára emeljék s rajta meg is tartsák. Ez a controversia is bizonyosan jó gyümölcsöket fog teremni. Az ágostaiak conventje már is elhatározta, hogy az állami középiskolák számára kiadott uj tanterv következtében az ev. egyház is módositani fogja tantervét.

A „*Pesti Napló*“ irja: A kormány lapjai (Hon, Ellenőr) ma élesen kikelnek a debreczeni konventnek az állami főfelügyelet kérdésében hozott határozata miatt, s még érteni sem akarják: miért oly bizalmatlanok a kálvinisták a mostani kormány iránt, holott annak feje előtt egykor térdet-fejet hajtottak. Midőn most a protestáns gymnáziumokra akar a kormány befolyást szerezni, miért nem tett bár annyit, hogy a főfelügyeleti törvényt mindenféle felekezeti gymnázium számára alkossa s necsak a protestánsokéra. Igaz, hogy most hirlapi viadorai azt mondják, hogy igy lesz; de ez csak hirlapi szó; a pontozatokban nem igy van.

Az „*Egyetértés*“ szerint csak veszett hirét kell költeni, a kit el akarunk veszteni. Van egy száza, hogy a török porta ellen azt a politikát követi a keresztyén világ nagyobb része.. A porta hiven, becsületesen beváltotta szavát, melyet az aprilisi conventióban lekötött. Az önmegtagadásnak és nagylelkűségnek adta példáját, mint adta volna bizonnyal máskor is, ha módjában áll, mint véletlenül most állott. Most már csak az a kérdés, hogy hát vele szemben is lesznek-e majd olyan loyalisok? s a csupán megszállottnak mondott terület nem lesz-e örökre letört darabja a félholdnak?

A „*Hon*“ szerint seregeink eddig kardcsapés nélkül nyomultak Novibazár területére és ma, megszálták Taslidsát, a forrongások tüzhelyét, nyugodtan mondhatjuk, hogy a messzeható politikai czél, melyet ezen foglalás követ, nagyjában el van érve Igy „bukik“ Andrássy és vele keleti politikája. Hisz a conventio buktatta meg az ellenzék szerint a külügyért és Novibazár adta meg neki a haláldöfést. Andrássy fényesen fejezé be általa keleti actióját és a mit a jelen megtagadhatna tőle elismerésben, pótolni fogja a történelem, mert a jövő még inkább fogja élvezni hazafias államférfiui működésének gyümölcseit, mint mi.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. sept. 14.

— **Nemzeti szinház.** Tegnap (szombaton) a nyári szinházat szorongásig megtöltötte a a szép és nagy közönség, mely Molnár müvezetői jutalomjátékára: Dóczi Lajosnak „Rabbi Meir, a zsidók utolsó prófétája“ czimü tragoediájának elő-

---

leánya, a ki Buonajuto Tebalducci urnál volt férjnél, őrdöngőssé lett. A hozzátartozók nem is mulasztották el egyiket is azok közül a segitségek közül, a melyeket ilyen baj ellen szoktak alkalmazni. A feje tetejéhez értették a szent-Zenobius kaponyáját s vállára teriték a szent Walbert János palástját — de Roderigo mindezeknek a dolgoknak csak fittyet hányt és hogy mindeneket nyilvánságosan meggyőzzön a felől, hogy a fiatal asszonyt gonosz szellem, nem pedig valami káprázatos képzelgés bántja: beszélt latinul, vitatkozott philosophiai kérdések fölött s többek titkos bűneit fölfedezi, mint például, egy bizonyos szerzetesét, ki négy esztendőnél tovább tartott magának egy barát-ruhába bujtatott asszonyt czellájában. Az ilyfajta dolgok, természetesen, nagy feltünést keltettek. Ambrogio ur pedig, e közben, egészen elbusulta magát s már majdnem egészen lemondott lánya gyógyulásának még csak reményéről is, mikor Giovanni Matteo csak meglátogatja s ajánlkozik, hogy meggyógyitja a lányát, ha fizet ötszáz forintot, a melyen Peretolában egy kis jószágot vehessen. Ambrogio ur elfogadta az ajánlatot, Giovanni Matteo pedig, hogy a dolgot egy kissé czifrázza, előbb néhány misét mondatott, csinált egy csomó hocus pocust s akkor e szavakat mormolta a fiatal asszony fülébe: „Roderigo előjöttem, hogy fölkeresselek s szavadra emlékeztesselek.“

Roderigo igy felelt: „Jól van; de ez még nem elég, hogy gazdag légy. Mihelyt innen távozám, nápolyi Károly király lányába bujok s nélküled meg nem szabadul tőlem. Akkor aztán tetszésed szerinti summás jutalmat kőthetsz ki magadnak, — de aztán nyugton kell engem hagynod.“

E szavak után tovaszállt, egész Florencz örömére és bámulatára.

(Folyt. köv.)

*) Eine Duplik. 1778.

**) The mouthly journal of science: edited by Crookes.

***) The account of Melbourne University throws no light on the all-important question wether it is preparing students for actual research or merely turning out examinees.

*) C'est la lutte, donc c'est la vie.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

adására sietett. A darab inkább csak mint történelmi visszaemlékezés s mint látványosság nir némi becscsel. Mint drámai mű, bizony gyönge s elhibázott kisérlet. Meséje egészen összekuszált szálakból van szöve, alakjai vagy bábok és halvány árnyak, vagy érthetetlen psychologiai problemák, melyeknek megfejtésén hiában töri a néző fejét, drámai jellemekké pedig sehogy sem tudnak kidomborodni. Azonfelül a mű scenirozása, leszámitva egy-két végjelenetet, meglehetős szinpadiatlan, hatástalan, nyelvezetéről alig tudjuk elhinni, hogy a Csók annyira költői szárnyalásu irójának tollából került ki. Szóval „Rabbi Meir" még kitünőbb előadásban sem számithat maradandó, mélyebb hatásra, a minthogy tegnap az első alkalommal sem tett hóditást. Molnár vitte a czimszerepet, Demidor (Ben Szimszom), T. Farkus Irma (Judith), Kéler Ilona (Rakhel), Szentgyörgyi (Bar Kamra) és Gabányi (Chananjah) szemelyesiték a többi főbb alakokat. Molnárt első megjelenésekor perczekig tartó zajos tapssal, éljenzéssel és egy csomó szép virággal fogadta a közönség, Meg vagyunk győződve, hogy az elismerés, kitüntetés általános és őszinte kifejezése kizárólag csak Molnárt a müvezetőt illette. A színész majd semmi jogot sem formálhat ahoz, az este tán még kevésbbé, mint máskor. Molnár ugy látszik, olyan mint a nő, ki valaha szép, csábitó lehetett, de ez idő bizony nem haladt el nyomtalanul; arcza rózsái elfonnyadtak, szemeinek fénye megtört, az ifjuság bája elröppent. Hanem azért ő szépnek tartja magát s mág ránczaival is hóditni akar. Molnár is valaha előkelő helyet foglalhatott el a szinpadon; de higyje el, ma már nem terem többé az rózsákat számára. Szavalásában nincs még szikrája sem a sziv igaz, meleg hangjának: csupa merő mesterkéltség az, mely nemcsak hogy hidegen hagyja a nézőt, de még kellemetlenül is érinti, ha ugyan nem kelt benne drámai hatás helyett egyebet. Az a roppant betanultság, az az ütenyszerüen dressirozott hanghordozás és hangfutamok, midőn M. organuma összes registerén végig szalad s mégis — vagy tán épen azért — nem tudja eltalálni az igazság egyszerü hangját, az értelem természetes szivből meritett és szivhez szóló hangjait; és az az erőpazarlás, az a szinfalakat rendittő stentori hang, melylyel Molnár a kétségbeesést, a fájdalom őrültségét vagy a szenvedes végtelen kinját akarja kifejezni s tulajdonkép semmit sem fejez ki mást, mint — puszta kiábálást: — mindez, biztositjuk Molnárt, nem müvészet, hanem csak egyszerü szinfalhasogatás. — A gorombaságig őszinte szó. — De maga a tiszta igazság. S higyje el Molnár, csak az ő legjobb érdekét szolgáljuk, midőn ily kiméletlenül szólunk játékáról; biztositjuk, hogy a legparányibb szolgálatot sem tesz magának, midőn olyasmit akar magára erőszakolni, amiben a színész Molnár határozott kudarczot vall a kitünő müvezető Molnárral szemben. Mi kalapot emelünk Molnár rendezői, müvezetői és igazgatói talentuma előtt; a legmelegebb rokonszenvvel kisérjük működését s a legnagyobb elismeréssel adózunk müvezetői sikereinek. Azonban megbocsásson: őszintén szólva, ugyon örvendenénk, még pedig első sorban saját reputatiója érdekében, ha igazgatói székét egy perczig sem hagyná el. Persze nehezen eshetik, önmagunk előtt bevallani, hogy már csak „fuimus Troyes." No, de nem épen lehetetlen s mi részünkről igen-igen ajánljuk Molnárnak ezt az önvallomást. Még pedig abban az erős meggyőződésben, hogy az egész illetékes közönség felfogásának adtunk kifejezést. Igy aztán mi is a tapsolók közé állunk és szivünkből éljenezünk Molnárnak, a kitünő, gyakorlati tapintatu, szakértő müvezetőnek! A tegnapi estből még meg kell emlitnünk, hogy az első felvonás után a társulat nevében Kéler Ilona egy babérkoszorut nyujtott át Molnárnak s az átnyujtást Bokodi egy pár szóval kisérte. Részünkről ezt is igen soknak, sőt tapintatlanságnak tartjuk. Utóvégre mindenki s igy szintársulatunk is az iránt és olyan mérvben nyilvánithat elismerést, aki iránt és amilyen mérvben épen tetazik. Ennyiben tehát nem lehetne hozzá szólanunk a megbabérkoszoruztatáshoz. Ámde nyilvános működésért nyujtott elismerés a nyilvánosság foruma elé tartozik s mennyibe legalább is korainak tartjuk és aránytalannak azt a babérkoszoru átnyujtását. Uraim, ne tegyük olyan mindennapivá és olcsóvá azt a babérkoszorut; annak nagyobb kell hogy legyen az értéke, mint tapsnak, virágnak, aranynak. gyéméntnak. Molnár a multban sok érdemet szerezhetett magának egyébütt a magyar szinügy körül. Elismerjük, azokért meg is érdemelheti a babérkoszorut. Kolozsvártt egy félév óta kiváló tapintattal, lankadatlan, sőt bámulatos erélylyel és szorgalommal vezeti az ügyeket. Ámde, ez még nem érdemel babérkoszorut, a müvészet iránti elismerés eme legbecsesb jelét a kolozsvári színészek mint olyanok Molnárnak, mint a kolzzsvári szinház müvezetőjének 6 hónapi működés után még aligha nyujthatják át jogosan! — nem is tekintve. hogy máskülönben is nem a leghelyesebb tapintatra mutat ilyszerü elismerés nyilvánitásában a közönségnek egy kissé competensebb föllépését anticipálni! Ovakodjunk a tulzástól, mert: Du sublime au ridicule il n'y a qu' un pas.

— **Meghivás.** Alólirtak felkérjük a menynyiségtan- természettudományi kar tisztelt hallgatói közül azon urakat, kik az egyetemi kör tagjai, vagy azok akarnak lenni, hogy a folyó hó 15-én délután 6 órakor a X-ik tanteremben tartandó elnök jelölő gyülésre mentől számosabban megjelenni sziveskedjenek. Kolozsvárt, 1879 sept. 12-én, Olasz Gyula, Schmidt János. Dóse István. Göllner Károly.

— **Az egyetemi** polgárság körében élénk mozgalmak indultak meg. A fönállo itjusági egyletek u. m. az „egyetemi kör", a „jogász segélyző egylet" és az „orvostanhallgatók segélyző egylete" választják ez évre elnökeiket. Az „egyetemi kör" elnökjelöltjei Olasz Gyula és Dózsa István természettudományi kari hallgatók, a „jogász segélyző egylet" jelöltje Bodor Tivadar és Sárközy István joghallgatók; az „orvostanhallgatók segélyző egyletének" jelöltje mult évi elnök Löthe József orvostanhallgató.

— **Felhivás.** Tisztelettel fölkérjük az egyetemi t. polgár urakat, sziveskedjenek a folyó hó 15-én d. u. 6 órakor tartandó ifjusági gyülésre (Jogi kar II.-ik tanterem) minél számosabban megjeienni. Tárgy: Ösmerkedési estély. Kolozsvártt szeptember 12—1879. Aláirva 15 egyetemi hallgató.

— **A „Fillér-estély"** választmánya f. hó 10-én tartott ülésén Szent-Györgynapi házbér segélyt nyert 12 folyamodó közül 8 egyén összesen 120 frt erejéig, ez okból felkérem mindazokat, kik ez iránt kérést nyujtottak be, sziveskedjenek kérésökre a választ pénztárnok dr. Bakonyi Józsefné ő nagyságától (belmagyarutcza 11. szám) legkésőbb Szt.-Györgynapig átvenni. Kolozsvárt, 1879. sept. 11-én. A titkár.

— **A „Kolozsvári Sakk-Kör"** az őszi borus idők beálltával élénkebb tevékenységet fejt ki s egyleti helyiségében, különösen a késő délutáni órákban, szép számmal gyülnek egybe e nemes játék barátjai. Érdekes látvány, mint mérköznek meg a kör tekintélyesebb erői, és vivnak vérnélküli, de makacs harczokat, érdekfeszitő combinatiókkal, általmadásokkal és lest-vetéssel tévutra iparkodva vezetni az ellenfélt, szóval, valóságos stratégiai tudományt kifejtve. A jövő hó folytán pedig nyilvános versenyt rendez jutalomdijakkal, és pedig, tekintettel a gyengébb játékosokra, két csoportban, ugymint a gyengébbek egymás közt, és az erősbek egymás közt. Uj tagok folyvást jelentkezhetnek, miért is felkéretnek mindazon, a sakkjáték iránt érdeklődő urak, kik a körbe lépni óhajtanak, sziveskedjenek ez iránt vagy a kör pénztárnokánál, Boér Sándor urnál (a főtér és bel-monostor-utcza sarkán lévő üzlethelyiségében), vagy a délutáni órákban a kör helyiségében (főtér 30. sz. Tivoli-ház I. emelet) jelentkezni. Tekintve a tagsági dij csekély voltát, (beiratási dij egyszermindenkorra 1 frt, félévi tagsági dij 1 frt 50 kr), továbbá, hogy a kör könyvei- és egyéb segédszereivel alkalmat nyujt mindenkinek, magát a sakkjátékban elméletileg és gydkorlatilag kiképezni, nincs kétség az iránt, hogy számos uj sakkbarát a kör tagjai közé lépend.

— **Az uj katonai** zenekar ma, vasárnap este mutatja be magát a Grand Caffeban, ahol zeneestélyt rendez.

— **Időjárásunk** pár nap óta egészen átment az őszbe; folyton zuhog az eső, a láthatárt minden felé sürü fellegek boritják s a levegő temperamentuma is ugy leszállott, hogy bizony jól esik az őszi felöltöny még nappal is.

— **Pirnitzer Frigyes** hangjegykereskedő kiadásában zongorára a következő érdekes zenedarabok jelentek meg és küldettek be szerkesztőségünkhöz: 31-ik Magyar Ábránd Székely Imrétől. Eredeti népdalok Huber Jenőtől. Piros Bugyelláris Altschul Rezsőtől. Két eredeti magyar dal Beliczai Gyulától. Ein Albumblatt. Gobbi Henritől. Gruss aus Bosnien Pejakovicstól.

— **A nyomdászat** tankönyve czimet lehetne adni annak a munkácskának, melyet Imre Sándor m.-vásárhelyi nyomdász bocsátott közre. A munka alapos szakismerettel tárgyalja a nyomdászok (segédek és tanonczok) teendőit, szakavatott utasitásokat adván nekik munkájokra, egy nyomda helyes berendézésére és a munkabeosztásra nézve; továbbá igen jól képzett, jó magyar kifejezéseket hoz javaslatba azok helyett a részben elrontott német s más idegen műszavak helyett, melyeket a magyar nyomdászok maig használnak elég nagy szégyenökre. A könyv végén egy pár szóval felszólal a szerző a nyomdászatot oly sulyosan terhelő hirdetmény-bélyegilleték ellen, mely annyi kárt és nehézséget okoz a magyar nyomdaiparosnak s a jelenlegi térmértékes kulcsot az államkincstár vesztesége nélkül egy más illaték kirovási kulcssal ajánl a szerző helyettesitni. Továbbá egy nyugdij-intézetet is inditványoz Imreh, a magyar nyomdászok számára, ami ha gyakorlatilag létesitheto, minden esetre igen kivánatos lenne. A nyomdászokra nézve fölötte hasznos s valóban ügyes szakmunkából még nehány példány kapható 70 krajczáron a szerzőnél M.-Vásárhelytt.

— **Necrolog.** Köröstarcsai özv. Weér Zsigmondné, Fogarasi Lészai Anna a maga, úgy fia György; az elhunyt testvérei: köröstarcsai Weér Juliánna, özv. gr. Teleki Elekné, gyermekei, unokái; köröstarcsai Weér Rózália, özv. Kendeffy Farkasné, gyermekei, unokái; köröstarcsai Weér Franciska, özv. Varga Vinczéné; köröstarcsai özv. Weér Sándorné Csanády Zsófia, gyermekei; úgy elhunyt testvérének gyeremekei; Gálfalvi Rózália, özv. Katona Istvánné; Gálfalvi Juliánna, kebelei Nagy Sámuelné és Gálfalvi Mária nevében is, a fájdalom lesujtó érzetével jelenti szeretett férjének köröstarcsai Weér Zsigmondnak élete 74-ik évében, folyó hó 11-ik napján hosszas szenvedések után történt csendes kimultát. Áldás és béke lengjen porai felett!

— **Tüzvész.** Folyó hó 10-én d. u. 4 órakor Csik-Csobotfalván (Somlyón) véletlenül tüz ütvén ki, egyik része a délkeleti szél lebegtetéseinél és szörnyü szárazságban a pusztitó lángok oly terjedelmet vettek, hogy minden ellenállás lehetetlen lőn. A rémes látványt nyujtott vészes elem rövid időn 25 gazda vagyonát és épületeit ragadta el. A vész helyén megjelent Lázár Dénes alispán, Madán Imre főjegyző, Nagy József szolgabiró, Éltes Elek tanfelügyelő más tisztviselők, papság és tanuló ifjuság bátoritólag és vigasztalólag is hatott a kedélyekre. Nevezetes volt két forduló pontnak megvédése; mi ha nem sikerül, az egész falu a lángok martaléka lesz. Este 7 órakor a tűz localizálva lőn. Az összes kár mintegy 10 ezer forintra rug, miután a szegény emberek minden takarmánya és gabona-nemüje elpusztult. A károsultak nyomora enyhitéséhez Fedor Ignácz ügyvéd tetemes gabonával, Lázár alispán ur pénzzel és eleséggel járultak, Imets F. a Jákó gymn. igazgató 25 leégett gazda között ugyanannyi forintot osztott ki. —cz. —a.

— **Az indiai** alkirály sürgönye ladi Cavagnariho7, melyben férje haláláról értesiti, következőleg hangzik: „Kimondhatlan bánattal értesitem önt nemes férje haláláról, ki a Brit követség védelmezésében a borzasztóan tulnyomó ellenség ellen Kabulban elesett. Szavak nem fejezhetik részvétem nagyságát az ön vesztesége iránt, sem bánatomat szeretett barátom elvesztése fölött, sem ama többé jóvá nem tehető szerencsétlenség méltánylását, mely országát érte. Indiában minden angol sziv önért érez." — Magáról a katasztrófáról a Daily News a következő részleteket közli: Augusztus 16-án az emir azt tanácsolta Cavagnari őrnagynak, hogy hagyja fel ama szokását Kabulban és szomszédságában lovagolni, mert gyilkossági kisérletet intézhetnek ellene. Cavagnari erre állitólag azt felelte, hogy Indiában még sokan vannak, kik készek utódjai lenni. Ez intések a veszély ellen már augusztus 13-ára vezethetők vissza, midőn az emir nehány katonája és a követség kiséretének nehány tagja között utczai veszekedés keletkezett. Miután a lakosság az elsők pártját fogta, az utóbiak teljes vereséget szenvedtek. Jakub khán meghidegülése Cavagnari iránt már augusztus 11-én mutatkozott, mely idő óta az értekezletek rövidebbek és ritkábbak voltak; alkalmilag Jakub khán, gyöngélkedés ürügye alatt vonakodott a követet elfogadni. A heratiak megérkezésükkor, aug. 18-án követelték zsoldhátralékaikat, és a tisztek az emirt „hitetlennek" szidták az angolokkal való barátsága miatt, kiknek kiutasitását követelték, és kiknek meggyilkolásával fenyegettek. Az emir megfélemlitve e fenyegetések által, sirt és megölelte a heratiak tisztjeit; megkisétlelte őket lecsendesiteni és biztositá őket, hogy az augol szövetség elkerülhetetlen. Ezután kifizette a csapatoknak három havi zsoldhátralékukat, de a katonák vonakodtak teljesiteni azt a követelését, hogy szolgáltassák be fegyvereiket és térjenek vissza tüzhelyeikhez.

CSARNOK.

Az érdekes fiatal ember.

— ANGOLBÓL. —

Valjon az ölebek vagy az érdekes fiatal emberek ellen tehetni-é több kifogást a középkoru nők elfogadott kedvenczei között, olyan kérdés, a mely felett elágaznak a vélemények. Vannak bizonyos arczok, hasonlók némely mopszli-fajtához, de majd mindenik válfajuak megvan a maga gyengéje. A kedvelt férfi és kedvelt öleb egyaránt lehet fekete haju és fekete szőrü, engedelmes uraszonyához és tiszta a háznál, de kellemetlen is, egyik türhetlen elbizakodottsága, a másik harapós természete miatt. Sok változata van a kedvelt embereknek és kedvelt kutyáknak s az a fiatal érdekes emberek typusához tartozik, a miről mi akarunk szólani. Mint a legtöbb kegyencz, az érdekes fiatal emberek is költségesek, kényesek és szeszélyesek, de a kegyenczekkel ellentétben nem rövidéltűek, habár gyakran tőkét csinálnak a betegségből, a melyet halálosnak szeretnek tartani. Kevésbbé hűségesek, mint a kutyák, kevésbbé mulatságosak, mint a majmok, és kevésbbé hasznosak, mint a lovak. Megesik tehát, hogy panaszkodnak, miszerint urnőik bizonyos tekintetben roszszabbul bánik velök, mint néma kegyenczeivel, vagy mint érték nélküli czikkek mellőztetnek vagy félredobatnak, habár egészen nincsenek is feladva; de mihelytt megszünnek mulattatni, patronáik helyettük más mulatságosabb emberek keresésére tesznek kisérletet. Leginkább zugolódnak a rossz bánásmód miatt, ha urnőik férjhez mennek. A helyett, hogy, mint érdekes fajuk atyái, értékükben nevekednének, hirtelen elhanyagoltatnak s utódaik sem becsültetnek. Habár megvan az az előnyük, hogy urnőjük kivánságára más kegyenczek példájára nem tétethetnek ki egészen a nyomornak és pusztulásnak. Mint a legtöbb szabad mesterség, ép ugy érdekes fiatal embernek lenni is, igen keresett pályává lett. Szükségesnek látszik tehát azokat, a kik ezt a mesterséget gyakorolni vágynak, illetékes vizsgálatnak vetni alá, hogy számuk tulajdonképpeni határai közé szorittassék. Jól ismerjük minden faját azon jelölteknek, a kik valószinüleg sikerrel haladhatnak előre. Első sorban meglehetős szépnek, halványnak és soványnak kell lenni. Semmi sincs oly érdektelen, mint a kövér ember. Továbbá komoly s kissé szómorunak kell lennie, a tréfás embernek nincs kilátása, hogy valaha érdekes legyen. Ugy kell néznie az életet, mint valami félreértést, magát pedig mint áldozatot, türve a lételt, a melynek semmi becse nincs. Az érdekes fiatal embernek kell hogy legyen valami elhivatása, politikai, vallási vagy müvészi s a társadalom megváltóját kell játszania. Bizonyára sokat fog beszélni és irni saját Ego-járól, habár bölcsészeti értekezéseiben a latint használva társaságban töltött óráinak nagy részén, a személyes névmást fogja ejtegetni ángolul. Keblének érzelmesnek, de szivének szilárdnak kell lennie, különben nem boldogul; müvelt társaságban az aesthetikai eszméket a hatásra alkalmasabbnak fogja találni, mint az érelgős lámentátiót s ha elég szerencsés rossz gyomorral birni, a hatásnak nem ismert fokát éri el. Szemeinek epés szinekben kell játszania és szobadiszitési tervei magas állásu és müveltségü urnők boudoirjai számára használtatnak fel; fülei csak afféle zenei erőlködéseket türjenek meg, a melyeket a jövő zenéjeként üdvözölnek, lelkének fogékony kell hogy legyen a bórzadalmasságok és különczségek iránt, a miért, mint eredetiségért fog dicsőittetni. Nem fog ártani, ha a végletekig meggondolatlan. Senki sem nézhet ki költőileg ürü czombok között s nem szónokolhat hatással esernyővel kezében. A rövid hajat kerülnie kell, mint a dögvészt, omnibust vagy fokhagymát. Nem akarunk véleményt nyilvánitani a földalatti vasutak használata felett, de feltesszük, hogy épen az érdekes fiatal embernek kell abban a valamiben utaznia, a mit szellemes meghatározzással az utczák gondoláinak neveznek. A ki azt akarja, hogy érdekesnek tartassék, nem szabad sokat ennie. Ebéd idején magára kell, hogy jóllakjon, marha pecsenyével, barna sörrel és pityókával, erre igyék theát s feljon süteményt hatkor, de nyolcz órakor ugy látszassék, mintha az evés unalmas dolog volna reánézve, azonban gondja legyen rá azután, hogy vagy az ascetát vagy az aesthetikust adja. S ha kénytelen követni a világot s magát étkező állapotban mutatni be, csak különczségekkel táplálkozzék s kerülje az egészséges tápláló eledeleket. Azt sohasem szabad megengednie, hogy az emberek azt higyjék róla, miszerint emésztése olyan, mint más közönséges népségé Ha dohányzik, nem szabad pipáznia, s ha sehogy sem tud el lenni, a nélkül, óriási adagokban használja — olyan pipája legyen, a mely magának Sámsonnak is igen nagy volna, — vagy szivjon na'rgilát, ha émelygés nélkül teheti. Legjobb, ha rövidlátó, de ha nem tudja ugy is igazitni a dolgot, hogy rövidlátó legyen, sasszemekkel kell birnia, melylyel a tárgyakat természet feletti távolságban is felismerje s olyan dolgokat lásson meg, a melyek senkinek se tünnek fel. Általában beteges szeme nem szabad, hogy legyen s ámbár a szemüvegek érdekesnek látszanak, a kék szemüvegek semmiesetre sem engedhetők meg. Ha nincs tüdősorvadásban, akkor érdekes fiatal embernek herculesi ereje kell, hogy legyen, habár ezt a szivbaj türhetőleg helyettesiti. Nagy előnyére lesz, ha agoniában szenved, de nem szabad valamely közönségcs betegséggel birnia. Arczának átszellemült vagy szenvedélyes kifejezése kell, hogy legyen, az illető izléséhez képest s ha az előbbi, akkor kétségtelenül bizonyos szelid fájdalmas jellege lesz, a szellem diadalát hirdetve a hus felett; ha az utóbbi, akkor a legkisebb kihivásra ősies tekintete lesz, a kor novellái szilárd lelkü hőseinek módjára. El kell mindent követnie, a mivel egészségét mogronthatja; e végre, ha kicsapongó, mérték nélkül tékozló legyen, ha komoly ember, mód nélkül asceta. Mindkét esetben sokat kell éjszakáznia, de sohasem szabad elismernie, hogy fáradt vagy álmos.

A fiatal ember megjelenéséhez és testtartásához fontosságban legközeleb áll kedély állapota. A mint haja, ruházata és étkezése, ép ugy szellemi tehetségei sem lehetnek közönségesek. A tudatlanságnak okos és feltűnő affectálásával azt éri el, hogy sokan végére mehetetlen bölcseséget hisznek rejtőzni ezalatt; s azon hir magában, hogy félre van értve, sokszor elégséges arra, hogy bizonyos lelkek előtt valaki érdekes emberré legyen. Napjaink irodalmában igen is bő anyag van, a mely által az ifjuság keveset tanulva is, érdekessé teheti magát; a garasos és a zsebkiadások, szemelvények a nagy irók müveiből, népszerü kézikönyvek fölelnek róla. Ha fiatal ember, a ki érdekes akar lenni, irodalmi férfiu is egyszersmind jobban cselekszik, ha csak áttekinti a könyveket a helyett, hogy irni akarna; és alig szükséges magát avval untatnia, hogy azokat keresztül olvassa. A társaságban sokkal szükségesebbnek fogja találni megismerkedni nehány irodalmi férfiuval, mint munkáiknak tartalmát ismerni; és az az ember, a ki azt mondhatja magáról, hogy ismeri a nap senzatiós müvének szerzőjét, sokkal nagyobb tiszteletre tehet szert, mind a ki vizsgálatot tudna ki állani az illető benső érdemeiből. Jól mondják, hogy többet tesz az, kit ismer valaki, mint az, hogy mi valaki, s ez igaz ugy irodalmi, mint más tekintetben.

Ha valaki ismer egy duczat hires szerzőt, journalistát és számos más kitünőséget, hanyagul elolvassa a „társadalmi" heti lapot, nehány szemlét, történetesen átsétál a South Kensington museumon, csak egy kis szemtelenség kell még hozzá hogy megtegye a magáét. Ismerni érdekes embereket, még a komoly embert is érdekessé teszi bizonyos emberek szemében.

Alig szükséges megjegyeznünk, hogy a mérséklet érdektelen. Mint politikus, az érdekes fiatal ember kötelezve van véleményében tulzónak lenni. — Sok fiatal ember, a ki megkisérti bölcsebbnek látszani, mint embertársai, sokat tart politikai dolgokban magára, de ha leereszkedik azokhoz, legtulzottabb elveiket teszi magáévá. — A szabadelvü vagy inkább radikalis elvek a leginkább izgatnak s leginkáb követtetnek az ilyen fajta emberek által; de ha a körülmények arra kényszeritik, hogy conservativek legyenek, akkor ultra-torivá lesznek. Rajongnak a feudalismusért, mediaevalismusért, a mult századok negélyezéseit öltik magukra s mindaddig silányságnak tekintik az életet, a mig Franczia-ország trónját nem foglalta el Chambord gróf. Ha rádicalisok, borzasztó igazságokat mondanak, a melyekre nincs még a világ megérve. Valóban a világ egy vagy két századdal elmaradt s tory atyámfiainak mep egy-két századdal igen messze haladt, mindketten pedig egyértelmüleg elitélik a jelent. Az érdekes fiatal emberek minden véleményükben állandó pörben vannak az idő hatalmával. Habár e napokban nincs fölöslegben az észszerü vallás, a vallás sok ujság czikknek, könyvnek és beszédnek tárgya széltében bosszában, s igy illik a fiatal emberhez, a ki érdekes kiván ienni, nehány theologicus vagy neologicus zászlót kiválasztani. Vannak nők, a kik az olyan férfiut, a ki semmiben sem hiszen, rendkivül érdekes lénynek tartják. Bevallása annak, hogy vallásos eszméi egy absolut ürességbe lyukadtak ki, zavarba hozza őket, s vannak nők, a kik ha már zavarban vannak, félig meg vannak nyerve. — A szabadelvü nők szeretik, a kik még náluk is szabadabbelvüeknek vannak hiresztelve, épen mint hit buzgó testvéreik szeretik a végletekig ritualistát. De komolyabb gondolkozásu ember előtt érdekesebb lehet valamely fiatal ember abból a szembontból, hogy mire vehető rá a mit higyjen, mint abból, a mit jelenleg hisz. Egy jól ismert iró vette volt észre, hogy egy pisztolylyal többet ért egy fegyvertelen nagy tömegnél mindaddig, a mig nem tüzelt, de ha pisztolyát elsütötte, (akkor még nem volt revolver feltalálva) egyszerre oda lett. Ugyanezen elvnél fogva egy fiatal ember vallást keresve — ezen utra térve és támaszkodva — sokkal érdekesebb az ájtatos nők előtt, bármilyen nézetük is legyen, mint egy egész város népe merev orthodoxiában.

Ugy van, mint az irlandi választó valamely angol választásnál, a hol minden oldalról csalogatják, dédelgetik. De minden érdekes fiatal ember inkább arat sikert, ha a nők iránt ő látszik érdeklődőnek, mintha arra törekszik, hogy érdekes legyen. Innen senki sem boldogul jobban, mint a ki jól tud figyelmezni, és az a fiatal, a ki lélekzetét feltartva egész odaadással csüng minden szón, a mely elhagyja hölgyének ajkait, egészen biztos lehet, hogy ugy tekintik, mint müvelt és választékos fiatal embert. Nagyon becsülik az olyan figyelmes embert, a ki rokonszenvvel és felindulással hallgatja végig a hypocondrusok bajainak és szenvedéseinek hosszu leirását, s ha kivált egész szivvel részt vesz emberfeletti szenvedéseikben.

Az érdekes fiatal ember kevésbbé népszerü a saját, mint inkább a női nem előtt. A férfiak kiállhatatlannak tartják s nem tudnak felfedezni semmi érdekességet az ő hosszu hajában, szemüvegében, elveiben vagy különczkődéseiben. Választékos feleletei előttük csak szegényes helyettesitője a kor polyvájának; az érdekes fiatal ember csak magára gondol, felkérésre sem akar valamit más emberekkel végezni, kevés érdekkel viseltetik a sport s a maga mulattatására szolgáló időtöltések iránt. Lehet érdekes, de sohasem jókedvü, és sokkal elfogultabb, hogy sem mulatságos lehessen. Ha vadászaton van, félni kell tőle s a nyeregben rosszul veszi ki magát; rossz gyalogló és szent borzalommal viseltetik a sár iránt. Az őt bámuló nők fivérei és férjeik, a helyett, hogy osztoszkodnának az imádatban, ki nem állhatják, megvetik őket s róla beszélve, mint egy kétszer finomitott bolondot emlegetik.

Ha az érdekes ember többé nem fiatal, alkalmas, hogy valami beteges lénynyé változzon. De meg kell adni, hogy az érdekes fiatal ember történetesen kiváló állásra is tehet szert. Hatalmas pátronák nagy segitségére lehetnek a hirnév létrájánál. Különben az olyan emberek életmódjával, mint a milyet leiránk, sokan boldogulhatnak. Egyébiránt a mennyire tul van napjainkban halmozva minden pálya, lehetnek fiatal emberek, a kik rosszabb dologra is adják fejüket, mint, hogy érdekes fiatal emberré legyenek.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Békésy Károly.

Brahms és Joachim
zenemüvészeknek
Kolozsvárt f. hó 23-kán tartandó
HANGVERSENYÉRE
a belépti-jegyekre előjegyezhetni
Stein János
zeneműkereskedésében
Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Sz. 7485. — 1879. (329) (3—3)

Hirdetmény.

Kolozsvár sz. kir. város pálinka árulási joga, mely eddig 66,666 frt 67 kr o. é. évi bérmellett biratott, a folyó évi augustus 21 és 22-kén tartott árverezés alkalmával — minthogy sem szóbeli, sem irásbeli ajánlat nem tétetett — ki nem adathatván, a tulajdonos városi közönség idei 131. sz. a. határozata folytán még egy ujabb határidő tűzetik ki

folyó év september-hó 25-ke déli 12 óráig,

oly figyelmeztetéssel és felhivással, hogy a bérvágyok ezen határidőn belől irásbeli ajánlataikat, az elébbirt eddigi bérösszegen mint felkiáltási áron alól is, azonban az ezen lap idei 171, 177 és 183-dik számjaiban közzé tett hirdetményben kitüzött egyéb feltételek szerint felszerelve a város polgármesteréhez adják be, az ajánlat elfogadására nézve a városi bizottság szabad elhatározása az elébbi árverezési hirdetmény 7-dik pontja végén jelzett kikötéssel fenntartatván.

Végül megjegyeztetik, hogy ha a beérkezett ajánlat tevők közül a városi képviselő bizoitság olyant fogadna el bérlőnek, ki a szeszt és szeszes italokat ezen üzlete számára idegen helyről fogná behozni, az ilyen vállalkozót a város a behozatali vám díj alól mentesiti, s csak is a vasúti kövezetvámot tartozand fizetni.

A kolozsvári tanácstól.

Kolozsvárt, 1879. september 5-kén.

SIMON ELEK, polgármester.

Árlejtési hirdetmény.

A zalathnai magy. kir. kohóhivatal részéről — évenként 200 métermázsa chilisalétrom szállitásra — árlejtés hirdettetik.— A gyula-fehérvári vasúti állomástól, a zalathnai kir. kohó 4 órányi távolságra fekszik.

Vállalkozó szállitók kellően bélyegzett és 10% bánatpénzzel ellátott ajánlataikat — kitéve benne egy méter mázsa száraz sulyú Chilisalétrom árát és annak vegyileg tiszta salétrom tartalmát százalékokban —

f. évi szeptember-hó 30-dik déli 12 óráig

alólirtt hivatalhoz nyújtsák be. (326) (2—3)

Magy. kir. kohóhivatal Zalathnán.

Eladó hordók.

Három és négy éves fából készitett, 8 abroncscsal ellátott és már hitelesitett **uj hordók** kaphatók

MICHELBAUER LAJOS,
kádármesternél Aradon.

Bővebb tudositás nyerhető:

Aradon: . . . . . TONES F. és TÁRSA.
Gyorokon: . . . . WEISZ REZSŐ.
Ó-Paulison: . . . . KINTZIG J.
Lippán: . . . . . FOLCZ ANTAL uraknál.

Ugyanott 10—12 akós hordó-fenékek és kisebb-féle dongák is **olcsó áron** kaphatók. (332) (1—3)

(328) **Gubacsot** (2—4)

a legmagasabb áron megvásárol bármily mennyiségben.

Kolozsvártt, TAUFFER JÓZSEF, óvár.

Ugyanott egy **tanuló** felvétetik.

Ránsburg Adolf

főtér, báró Jósika-ház.

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy már 20 év óta fennálló

Férfi és Gyermek-ruha raktáromat

ujonnan berendeztem és előnyös bevásárlásaim által képes vagyok,

egy jó őszi gyapju-szövet rendbelit

14 frttól elkezdve

24 óra alatt mérték szerint elkésziteni.

Továbbá tudatom, hogy a t. vásárlók **részletfizetési kedvezményben** is részeltetnek. (327) (2—6)

Vidékiek kivánságára mustrákkal szolgálhatok.

A t. cz. pártfogását kéri: **RÁNSBURG ADOLF.**

ELŐPATAKI HAJTÓPEZSGŐPOROK

Magukban foglalják a hires előpataki gyógyforrások oldó vegyalkatrészeit és ezen ásványvizek gyógyhatását fokozott mértékben birják. (240) (11—12)

Kiünő hatása van e poroknak a gyomorhurutban, gyomorgyöngeségben, étvágyatlanságban, gyomorpuffadásban, emésztési gyöngeségben, gyomorgörcsben, az ugy nevezett mell-égésben; továbbá máj- és lépdaganatban, epedugulás-, sürüség és epekövek ellen és az ezen állapotokból származó makacs sárgaságban, nehéz lélekzés és szivdobogásban; a szélkórban, kezdődő vizkórban, különösen pedig az aranyérben, a vese, hugyhólyag és hugycső hurutjaiban, vese és hugykövek képződése ellen, az anyaméh idült takárjában és daganatában, fehérfolyásban, széditlésben, fő- és mellhezi vértorlódásban.

E porokból egy adagnak akkora hatása van, mint 2 adag Seidlitz-pornak, felülmulja a drága Karlsbadi sót és nélkülözhetővé teszi a budai s más keserü vizeket.

Ára egy **12** adagot tartalmazó doboznak **80** kr.

Főraktár: **Száva Gerő** gyógyszerésznél Brassóban.— Kapható: minden tekintélyesebb **gyógyszertárban.— Kolozsvártt** raktár: **Dr. Hintz György** gyógyszertárában.— Ismét-eladók árkedvezményben részesülnek.

Kerti és tűzfecskendők nagy választékban.

Szoró és tisztitó rosták. — Törökbúza morzsolók.

(275) (9—20)

WALSER FERENCZ

magyar gazdasági gépgyárai egyesitett raktárának és gépmühelyének Erdélyországi fióktelepe

Kolozsvártt

bel-monostorutcza 12-dik szám alatt.

Gyári áron kedvező feltételek és jótállás mellett ajánlja:

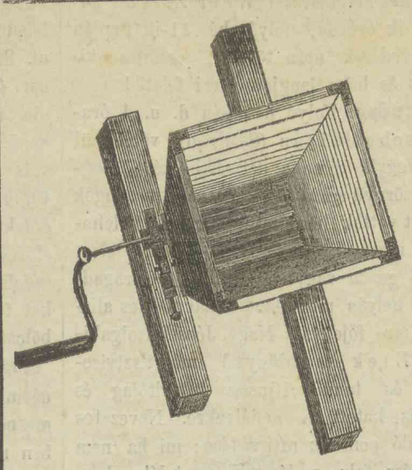

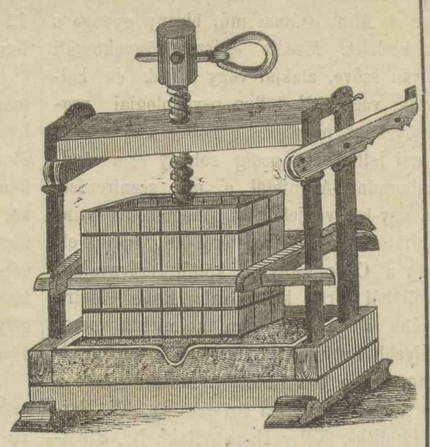

Borsajtókat a legkitünőbb rendszerü.
Szőllőroncsoló-malmokat és szőllőrostákat.
Borszivattyukat minden hozzávaló felszereléssel.
Árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek.—
(Értelmes ügynökök és ismét-eladók kerestetnek.)

Eredeti MAYER-féle Trieurök, mely a konkolyt, bükkönyt és zabot kiválasztja.

Vasszerkezetü szivattyus kútak és kút csövek.

Dr. BORCHARDT'S AROMATISCHE KRÄUTER-SEIFE.

Dr. SUIN DE BOUTEMARD

Csász. kir. oszt. szabadalommal és porosz királyi miniszteri jóváhagyással.

Dr. Borchardt illatos növény-szappana a testbőr szépitésére és jobbitására, elismert hatékonyságú minden bőrkiütéseknél, eredeti csomagocskákban bepecsételve 42 kr.

Dr Koch növénycukorkái, ismert jelességü háziszer hütés, rekedtség, nyálkásodás és torokkarcolásnál stb. 70 és 75 kros eredeti dobozokban.

Dr. Béringuier fő-gyökér-hajolaja a haj és szakáll süritésére és fentartására, 1 palaczk ára 1 frt. o. é.

Dr. Béringuier növényi hajfestőszere, valódian fest fekete, barna és szőke sziure; teljesen fölszerelve kefével és csészével 5 frt.

Dr. Béringuier zamatos koronaszesze, értekes illat- és mosóviz, mely az életszerveket erősiti és üditi; eredeti palaczkokban ára 1 frt. 25 kr. és 75 kr.

Dr. Lindes tanár növényi ruacs-kenőcse, a haj fényét és ruganyosságát fokozza és egyszersmind az oldalhaj összetartására is alkalmas; eredeti darabokban 50 kr.

Dr. Suin de Boutemard zamatos fogszappana a fogak és a foghus épentartására és tisztitására a legáltalánosabb és legbiztosabb szer; 1/1 és 1/2 csomagkákban ára 70 és 35 kr.

Balzsamos olajbogyó-szappan, a bőr finomsága és puhaságára élte.ő és tartós befolyása által tünik ki; 35 kros csomagokban.

Leder testvérek balzsamos földi-dió-olajszappana, darabja 25 kr. 4 darab 1 csomagban 80 kr. Különösen családoknak ajánlható.

Dr. Hartung China-héj olaja, a haj növesztése és szépitésére pecsételt és pohárban bélyegzett üvegekben ára 85 kr.

Dr. Hartung növény-kenőcse, a hajnövés felköltésére és telélesztésére, bepecsételt és üvegben bélyegzett tégelyekben ára 85 kr.

Gyógyszeres Benzoe-szappan, legfinomabb mosdószappan, ugyanazon eredménynyel bir, mint a Benzoe-tinctura; à csomagonként 40 krajczár.

Valamennyi fentebbi czikk, mint feltünő tulajdonságuk által diceséretesen bebizonyult tárgyak valódiságukértl jótállással kizárólagosan kaphatók: **Kolozsvártt:** WOLFF J., BIRÓ JÁNOS gyógyszerészeknél; és DIETRICH SAMU kereskedésében. Valamint: **Beszterczén:** Fleischer Rudolf, Kelp Frigyes. **Brassóban:** Jekelius Ferd. és Schuster Carl L. gyógyszerész uraknál. **Földvárt:** Nadhera Pál. **Kézdi-Vásárhelytt:** Fejér Lukács. **Maros-Vásárhelytt:** Fegarasi D. J. **Medgyesen:** Brekner Károly. **Nagy-Szebenben:** Stengel Sámuel. **Segesvárt:** Misselbacher idősb J. B. **Sepsi-Szent-Györgyön:** Csutak testvérek. **Szamosujvárt:** Placsintár Dávid gyógyszerész. **Szász-Sebesen:** Reinhardt J. C. gyógyszerész. **Tordán:** Trajánovits Ede gyógysz. **Székelyudvarhelytt:** Nagy Solymosi Koncz János András gyógysz. urnál.

Óvunk: hamisitásoktól, nevezetesen *dr. Suin de Boutemard fogpépe* és dr. Borchardt *növény-szappanya* hamisitásától, melyek különféle, *a t. cz. közönség részedésére számitott elnevezések alatt* hamisitók által hozatnak forgalomba. Több *hamisitót* és **elárusitót** itélt már el a *törvényszék* igen *érzékeny pénzbüntetésre.* (174) (6—20)

REIMOND és TÁRSA Berlinben, cs. kir. szabadalmak tulajdonosai és gyárosok.

Hirdetmény.

Legfelsőbb meghagyás folytán ezennel megindittatik egy rendkivüli

Magyar királyi Államsorsjátsk,

melynek tiszta jövedelme Ő cs. Apostoli Királyi Felségének 1879. évi april-hó 24-én kelt **legfelsőbb elhatározása folytán a szegedi és tiszavidéki árvizkárosultak javára fog fordittatni.**

E sorsjáték összes, — 5308-ban megállapitott nyereményei az alább következő játékterv szerint

220.000 forintra rúgnak, *még pedig:*

az I. főnyeremény . . . . 50.000 frt.
a II. „ . . . . . 20.000 „
a III. „ . . . . . 15.000 „
a IV. „ . . . . . 10.000 „
azután 4 nyerem. egyenkint 5000 ft. 20.000 „
„ 4 „ „ 3000 „ 12 000 „
„ 4 „ „ 2500 „ 10.000 „

6%-os adómentes magyar aranyjáradéki kötvényben.

nemkülönben
2 nyeremény egyenkint 1500 frt. 3000 frt.
6 „ „ 1000 „ 6000 „
14 „ „ 500 „ 7000 „
70 „ „ 100 „ 7000 „
200 „ „ 50 „ 10.000 „
5000 sorozati nyer „ 10 „ 50.000 „

A húzás visszavonhatlanul 1879. évi september-hó **30**-kán fog megtartatni.

A sorsjegyek ára egyenkint **2** frttal van megállapitva.

Sorsjegyek kaphatók: a lottóigazgatóságnál **Budapesten** (Pest, fővámház, félemelet)— valamennyi lottó-, só- és adóhivatalnál; a legtöbb postahivatalnál, és minden városban és nevezetesebb helységben felállitott egyéb sorsjegyáruló közegeknél.

Magyar királyi lottóigazgatóság,
Budapesten, 1879. évi augustus-hó 20-kán.

Motusz Alajos,
m. kir. osztálytanácsos és lottóigazgató.

(310) (Utánnyomat nem dijaztatik.) (4—6)

Gazdasszonyi állomás.

Egy korosabb özvegy asszony a polgári osztályból állomást keres mint **gazdasszony**, vagy **kulcsárné.**

Beszél magyarul, németül.—

Bővebb értesités a kiadó hivatalban.

(333) (1—3)

!Csaknem ingyen!

A nem rég megbukott nagy angol britannia-ezüst-gyár csőd-gondnokságától utasitást kaptunk, hogy a raktárunkan levő összes britannia-ezüst árúkat, a szállitás és a munkadíj 1/4 részének csekély megtérítése mellett adjuk el.

Csak 6 frt 75 kr. beküldése, vagy utánvétele mellett, mint a szállitási dijaknak Londonból Bécsbe és a munkadíjnak csekély megtérítésére, mindenki a következő czikkeket kapja a valódi érték negyed részeért, tehát **csaknem ingyen**, u. m.

6 darab kitünő jó **asztali kést**, britannia-ezüst nyéllel, valódi angol aczél pengével.
6 darab legfinomabb **villát,** britannia-ezüst egy darabban.
6 darab nehéz britannia-ezüst **évőkanalat**
6 darab britannia-ezüst **kávéskanalat,** legjobb minőségü.
1 darab tömör britannia-ezüst **tejmerőt.**
1 darab nehéz britannia-ezüst **levesmerőt.**
6 darab britannia-ezüst **pallót.**
6 darab angol **Victoria-tálczát,** finomúl zamánczozva.
2 darab hatásos britannia-ezüst **gyertyatartót.**

Mind-e 40 darab, mely-nek ára eddig 25 frt. volt, most mind a 40 darab ára összesen **csak 6 frt 75 kr.**

40 darab. Mind-e 40 darab tárgy legfinomabb britannia-ezüstből készült, mely egyetlen a világon létező fém, mely örökké fehér marad s a valódi ezüsttől még 20 évi használat után sem lehet megkülönböztetni, **a miért kezességet vállalunk.**

Czim és a cs. k. osztrák-magyar tartományok egyedüli megrendelési helye:

General-Depót der I. engl. Britannia-Silber-Fabriken:
BLAU és KANN, Bécs, I. Elisabethstrasse 6. sz. (280) (7—12)

Lyukas és avult fájós fogakat, valamint mindennemü

fogfájást

rögtön és sikeresen gyógyithatni az általánosan elösmert **„indiai extract"** által. Valódiságában a kolozsvári egyedüli főraktárban **Wolff J.** gyógyszerésznél üvegcsében **35** krajczárért kapható. (301) (3—10)

MOLL SEIDLITZ-POR.

Valódi csak,

ha minden dobozon a sas és az én sokszorozott czégem van lenyomva.

30 év óta a legjobb eredménynyel használt mindennemü **gyomorbetegségek és emésztési bántalmak** (mint étvágytalanság, szorulás stb.) **vértorlódás és aranyér-bántalmak ellen.**

Különösen oly egyéneknek ajánlandó, kik ülő életmódot visznek.

Hamisitások biróilag üldöztetnek.

Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 1 frt. oszt. ért.

Franczia borszesz és só.

A legmegbizhatóbb önorvos a szenvedő emberiség részére minden belső és fogfájásnál, idült hibák és sebek, rákbajok, üszök, gyuladt szemek, hüdés és mindennemü sértéseknél stb. stb.

Palaczkban használati utasitással együtt 80 kr. o. é.

Dorsch-halmáj-zsirolaj
Krohn M. és társá-tól
Bergenben (Norvégiában.)

Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelemben előforduló faj között az egyedüli, mely orvosi czélokra használható.

Ára egy üvegnek használati utasitással együtt 1 frt o. é.

(69) **Főraktár:** (37—52)

Moll A. gyógyszerész, cs. k. udvari szállitó,

Bécs, Tuchlauben.

Raktárak a birodalom minden jó hirnevü gyógyszertáraiban, avagy fűszerkereskedéseiben vannak. Raktár nélküli helységekben nagyobb vételnél magánszemélyek is megfelelő árleengedésben részesülnek. A t. cz. közönség figyelmeztetik **csakis** Moll-féle készitményeket kérni és csak is olyanokat elfogadni, melyek védjegyemmel és aláirásommal ellátva vannak.

Raktárak. **Kolozsvárt: Valentini Ad.** gyógyszerész. **Wolff János**, gyógysz. **Dr. Hintz György,** gyógysz. **Széki Miklós,** gyógysz. **Biró János,** gyógysz. **Dietrich Sámuel** keresk. Brassóban. Jekelius Nándor, gyógysz. Fabik Ede, gyógysz. Déván. Weisz Adolf. Szebenben. Müller K., gyógysz. és Reissenberger A. F. Segesvárt. Teutsch J. B.

A. MOLL, k. k. Hof-Lieferant, **Wien.**

(215) **OTTO FRANCZ, czég** (14—25)

Különlegességei

Bécs, Mariahilferstrasse Nro. 38.

császárilag, királyilag kizárólagosan szabadalmazott

PURITAS.

Hajifjitó-tej.

A **Puritas** nem hajfesték, hanem tejszerü folyadék, mely majdnem azon csodálatos hatással bir, hogy a fehér hajat megifjitja, az-az lassankint még pedig **legkésőbb tizennégy nap alatt** ama szint visszaadja, melylyel eredetileg birt.

Egy palaczk „Puritas" ára 2 frt (elküldésnél 20 kr. költség.)

Hóvirág. Egyetlen szépitőszer sem versenyezhet kitünőség és jó hatásra a „hóvirággal". Olajos üditő alkatrészekből előállitva, eltávolit ezen szer rövid idő alatt szeplőt, májfoltokat, bőratkákat, bőrpattanásokat stb. és az arczbőrnek fénylő fehérséget, üde és finomságot kölcsönöz. Legjobb védszer az őszi és téli zord levegő behatása ellen, azért nélkülözhetlen női szépitőszer különösen a farsangban, ára 1 forint.

Bécsi pipere rispor. Szent-György virág, fehér és rózsa szinben, a bőrön tartós és láthatlan, jóságára a legkitünőbb minőségü. A rizsport leginkább a folyékony szent-györgyvirág használata után ajánlhatjuk, mi az arczszinnek feltünő gyengéd finomságot kölcsönöz, Egy doboz ára 60 krajczár.

Brilantine az egyedüli szer a szakál szépitése és puhán tartására, minden szirosság hátrahagyása nélkül, ára egy palaczknak 80 kr.

Helmine szarvasmarha-hajkenőcs orvosi utasitás szerint készitve a haj szépitésre és fenntartására, megóv a hajhullási korpaképződéstől és erősiti a hajbört; ára egy nagy tégelynek 1 frt 50 kr.

Dió-olaj zöld dióhéjból gondosan készitve, azon kitünő tulajdonsággal, hogy a fehér, ősz és vörös hajnak egy természetesnek látszó sötét szint kölcsönöz, ára egy nagy palaczknak 1 frt.

La Jeune igen jeles szakál-növesztő, melylyel a szakált igen szép fekete, barna, vagy szőkére lehet festeni. Fekete vagy sötétbarna hajnál a La Jeune igen czélszerüen alkalmazható, ára egy levélkének a hozzá tartozóval 3 frt.

Urania (hajszesz) kitünő hatással a haj és hajbőrre, a kigőzölgést elősegiti, megőriz a korpa képződéstől és fakadásoktól, előmozditja a hajnövést különösen kiállott betegségek után, u. m. typhus, himlő, gyermekágy stb., ára egy nagy palaczknak 1 frt 50 kr.

Hippokrene, gyógyerejü szájviz rosz szag eltávolitására, rendkivül jóltevő és üditő hatással, ára egy palaczknak 1 frt 20 kr.

Raktárak: **Kolozsvárt: VALENTINI** gyógyszerész Redoute soron Gyula-Fehérvárt: **Csiky Kristóf** urná.

Nyomatott Stein János m. kir. egyetemi nyomdásznál, az ev. ref. főtanoda betüivel Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.